MODERJORDEN

ORGAN FÖR SOCIAL KUNSKAP OCH BEFRIELSE

Juni månad 1923 | Redaktör och ansvarig utgivare: Eugen Albán | 2:dra årg. Pris 15 öre.

JACK LONDON SOM MAKTFILOSOF.

Jack London är död, hans brända stoft vilar i en urna långt nere i Kalifornien på den farm, som, mera än mycket annat, var hans gjädje under hans sista levnadsårs rastlösa arbete på att reproducera sin andes geniala drömbilder. Han är död, den störste bland dem, som för vissa så illa nämnes "proletärförfattare". Och dock lever han! Icke enbart genom de om än genialt utformade, så dock av hans lärjungar nära nog överträffade, Klondyke- och vildmarksskildringarna, utan därför och därigenom att han var en styrkans lovsångare, en tapperhetens bard och en det personliga modets överstepräst.

Jack London mera än de flesta, och kanske i lika hög grad som en Bernhardi, en Stirner och en Nietzsche, var en förkunnare av stridens nödvändighet; han var en *maktens* storvulne filosof.

Få, sällsynt få, torde ha förstått, fastän de läst hans skildringar från naturens vildmarker och det sociala livets av kamp än mera fyllda djunglar, att "Sjömans-Jack", "Ostronpiraternas prins" och hjälten i så många skimrande äventyr där modet o. styrkan fällde utslaget, mera som maktfilosof än som skönlitterär stilist har något att lära bort.

Och dock är det så: Jack London är en större maktfilosof än många av dem, som så nämnes. Med omutlig logik och med stil och tonfall, som påminna om Israels gamla profeter, förkunnar han maktens konungsliga företräde. I alla hans mångskiftande tema omspännande böcker — de må vara så olika som "Måndalen" och "Varg-Larsen"; som "Martin Eden" o. "Kungen av Klondyke";

JACK LONDON

som "Snöviddernas dotter" och "Järnhälen", eller novellsamlingen "All världens fiende" och "Skriet från vildmarken" — i alla ljuder samma förkunnelse; *Makt!*

Problemet "makt och rätt" eller "makt eller rätt?" bekymrar Jack London föga; han *kan* sin utvecklingslära och *vet*, att makt är det *ursprungliga* uttrycket för rätt och skall alltid så förbliva, allt rättspratsnonsens och all konstlad moralsofistik till trots.

Han vet det, och med sin vanliga brutala öppenhjärtlighet förkunnar han denna sanning. — Må arbetarna, som icke utan orsaker korat honom till "sin" författare, snart lära sig fatta denna sanning. Klarast och minst höljd av litterär grannlåt skriker Jack London ut denna sanning i "Järnhälen" där han i kapitlet "Filolomatklubben" låter magnaten Wickson taga i sin mun dessa ord: "Arbetarskarorna ha krälat i stoftet alltsedan historiens begynnelse — — — och i stoftet komma de också att stanna så länge jag o. de mina ha makten. Det är ordet. *Makt.* Det är det förnämsta bland ord. Inte Gud, inte Mammon, utan *Makt!*"

Så sade magnaten, det koncentrerade kapitalets, trusternas representant, och Ernest Everhard, det förtryckta folkets, det till blods utsugna proletariatets entusiastiske förespråkare svarar därpå:

"Det är sant, att arbetetet har från historiens begynnelse legat i stoftet; det är sant, att så länge ni och edra efterkommande ha makten, skall arbetet fortfarande stanna i stoftet. Det är makten som blir domaren, som den *alltid* har varit. Alldeles som er klass störtade det forna feodolväldet, så skall den i sin tid bli störtad av arbetarklassen. Det betyder ingenting antingen det skall ske om ett år, om tio eller tusen år. Och det skall ske genom *makt.* Vi, som tillhöra arbetarklassen, ha så länge välvt det ordet i våra hjärnor, att det ständigt genljuder inom oss. *Makt!* Det är ett kungligt ord."

Här förkunnar Jack London ett maktens evangelium, vilket han dock med orätt påstår är gått arbotarna i blodet; arbetarna ha dock ännu icke stavat igenom ens första kapitlet av evangeliet om *makten till befrielse.* Och icke underligt; deras hövdingar och lärare, som skulle fostra dem och föra an i striden ha svikit sina uppgifter — eller ej varit dem vuxna.

För *dem* har socialismens uppgift blivit en tämjandets och försoningens uppgift; för Jack London var socialism och klasskamp synonyma begrepp, ja, det var än mera; socialismen var för honom ej blott ett medel för den *arbetande klassen att behärska samhället,* den var även medlet, metoden, för den *arbetande rasen att behärska världen.*

"Socialismen", säger han i ett brev till sin *intellektuella* väninna, Anna Stumsky, "är inte ett idéellt system uttänkt av människor för

alla levandes lycka, ej heller för alla människors lycka, utan det är uttänkt för vissa besläktade rasers lycka. Det är uttänkt för att ge mera styrka åt dessa besläktade raser så att de kunna bli vid liv och ärva jorden .då de lägre raserna dö ut."

Har Jack London, den födde proletären, som gjort rikligare erfarenheter än de flesta av sin klass och som bättre än någon av denna klass' representanter kunde draga konsekvenserna därur o. uttrycka dem, tagit fel i detta. Vi behöva icke dryfta eller dissekera problemet — en sak är dock säker: Jack London såg vad de flesta om än ej alla blunda för, att sedan den arbetande klassen gjort sig till herre över den mindrevärdiga, den parasiterande *klassen* i de högst kultiverade samhällena, börjar på allvar kampen mellan de mer o. mindrevärdiga *raserna*. Den kampen *kan icke* undvikas, om ej kulturen innan dess går under och kulturens sisifusarbete efter århundraden av stagnation börjar på en ny fläck på jorden. För Jack London var således socialismen icke annat än en metod, ett system, att koncentrera först den civiliserade världens arbetarkrafter till en oemotståndlig *makt* och denna var för honom icke annat än ett medel att garantera de gynnade raserna en "plats i solen".

Medan arbetarna och folket i gemen betrakta friheten som något vilket kan givas, bortskänkas och efter behov återtagas, var Jack London fullt medveten om att *frihet* endast är resultatet av *makt*, av maktens användning i en tvångets nedbrytande kamp.

Då han åtta månader innan sin för tidiga död begärde sitt utträde ur Socialist Labour Party sade han öppet sin mening om den slags frihet, som är en skänk och nådegåva från de styrande till de behärskade. "Frihet och självständighet," sade han "äro kungliga ting, som ej kunna skänkas till, eller påtvingas raser eller klasser. Om raser eller klasser ej kunna resa sig, genom *egen* kroppslig eller andlig styrka tillkämpa sig frihet och självständighet, kunna de aldrig i tiden förvärva sig dessa kungliga ägodelar — och om sådana kungliga ting än godhetsfullt räckas dem på silverbrickor, skola de ej veta, vad de skola göra med dem, utan förbli vad de alltid ha varit: "underlägsna raser och underlägsna klasser". En sådan förkunnelse, all *kamp* och *makt* äro *villkor för frihet*, äro fostran och tuktan till frihet, behöver just vår kompromissande tid. — Jack London kan bättre än någon annan lära oss detta, men fostringen för kampen, förberedelsen för makten och därmed för friheten, måste envar o. alla gemensamt utföra.

Axel Andersson.

—oo—

Livsutveckling — Grundelementen.

Under lång tid visste vetenskapen av blott fyra grundelement: jord, vatten, luft och eld. De gamla naturfilosoferna sammanförde under dessa och i sammansättning av dessa med rätta all materia, inberäknad såväl dess byggande som dess framförande och upplösande (dödande) egenskaper.

Sedermera uppdelades materien i ett större antal element allt efter som det lyckades utfinna något nytt ämne, ödelbart och självständigt. Vid tiden omkring 1901 kände man till icke mindre än över 70 dylika element, varav dock många kanske icke förtjänade benämningen grundelement ex. argon därför, att det ännu i viss mening råder tvivel huruvida icke tvenne grundämnen existera i den av lord Rayleigh 1894 som grundelement påvisade gasen argon.

Intill 1903 påstods med bestämdhet, att elementen voro konstanta, d. v. s., att grundelement blott kunde omgestalta sig genom förening med andra element, men absolut icke själv förvandla sig till ett annat, icke ens genom föreningen, än mindre av sig själv. Man trodde inte på några s. k. underverk el. jungfrufödelser inom vetenskapen, o. med samma nyfikenhet som om en människa bevisligen fött sig själv eller förvandlats till saltstod (dock att märka med fortsatt liv i saltstoden) samlades under torsdagen d. 23 november 1903 Englands Kemiska sällskap, inbjudna att övertyga sig om jungfrufödelsens möjlighet.

Och säkert är också förenämnda dag en historisk dag i långt större betydelse än den dag, då en judisk flicka på naturligt sätt framfödde ett barn, som hon tillsammans med sin fästman väckt till utveckling, ty vad den förra icke kunnat bevisa o. icke heller behöft åstadkomma, det bevisades vara en egenskap inom den eviga materien, som öppnade oanade vidder in i tillvarons fördolda.

Det kan ej längre i den gamla meningen talas om grundelement utan blott om vissa stadier av utveckling inom materien sedan professor W. Ramsay denna dag bevisade att elementet radium kunde förvandla sig själv till ett annat element (helium). Tanken hissnade. Var det möjligt, att under vissa betingelser, radium omgestaltade sig själv till helium. då var det ej heller omöjligt, att ett annat element ex. bly, under givna förhållanden kunde omforma sig till guld, vilket de gamla alkemisterna drömt om och kanske en gång kunnat, men sedan glömt.

Man frågade sig själv om man stod inför en stor upptäckt, som med ens skulle visa, att alla s. k. "grundämnen" ej voro annat än skenbara former för en eller flera verkliga element. Cirklarna rubbades, man fick av elementen redan i första omgången kvar endast olika modifikationer av rörelser och vågor, våglängder och tid, och man var böjd för att med professor Reynalds lägga allt under uppfattningen av ett kompakt medium, som utövar ett tryck av 3,000 ton på kvadrattum.

Naturligtvis skulle den revolterande upptäckten sättas fast vid väggen. Materiens självförnyelse motsade teorien om jordens slutliga förintelse och rubbade åter ett "Guds ord"; därpå förklarades genast saken så:

"Naturen avskyr element med höga atomvikter och strävar att så småningom upplösa dem i element av lägre atomvikter. På samma sätt sträva de sammansatta molekylerna i den organiska världen att upplösa sig i enklare element. De stora livsprosesserna bearbeta ett sammansatt material, men så snart som dess prosesser upphört, försiggår en upplösning i enklare produkter, åtföljd av en energiförlust."

Det behövs ej mera att skärskåda i den senaste förklaringen än ordet "energiförlust" för att fritaga verkliga vetenskapsmän från uttalandet som på sin tid stått att läsa i den kvasivetenskapliga tidskriften "The Lancet", ty enegiens oförstörbarhet har varit lika länge känd som meteriens (se föregående artikel).

Efter träget sökande fann Villiam Ramsay ingången till ett hittills alldeles okänt fält. Djärva vetenskapsmän arbeta säkert på att föra nya fynd fram ur tidsåldrarnes avglömda grav, men tidens gudar frukta och bäva.

Ännu har ingen djärv tänkare så vitt jag känner, vågat tala om vad som genast skymtar fram bakom den nyöppnade ingången, det arbetas tyst och ihärdigt därinne, och den gamle benrangelsmannen med lien känner sina dagars afton stunda. Människorna skola ej längre frukta honom sedan de lärt sig känna livets starka pulsslag i ett större blodomlopp än sitt eget.

Sten Nordfjell.

—oo—

Aforismer.

Allt jag behöver kan jag ej ta ensam. Men *vi* kan taga om vi vilja.

*

Livet är ett helvete för många. För ett mindre antal är livet skönare. Det borde vara skönt för alla. Om alla ville. Varför vilja ej alla? Därför att många äro dumma. Det är dumt att vara dum.

*

"Du skall hedra din fader och moder" — annars går det galet hotas indirekt i fjärde budet. Men olydiga och uppkäftiga barn tycks klara sig bättre än snälla och lydiga.

Freddy Rosengren.

—oo—

Kristendom och tolerans.

Ett ord, som ofta nämnes i samband med kristendom, är tolerans. Det finns individer, som så fort någon behagar skälla på pingströrelsen, frälsningsarmén o. d. alster av mänskligt vansinne, genast komma med sitt enfaldiga: "Var tolerant!" — Inom parantes sagt, så måste man erkänna, att frälsningsarmén egentligen inte är ett alster av vansinne. Tvärtom av slughet och listig beräkning. William Boot var ett riktigt geni i ett avseende — på affärsbanan — och detta är nog för att bevisa, av vilken valör frälsningsarmén är. William Boot visste nog, vad han gjorde, när han grundade frälsningsarmén. — Men låt oss återgå till ämnet.

"Var tolerant", säga de. Hur komiskt klingar icke dessa orden. Varför skola vi vara toleranta, när det gäller kristendomen? Är de s. k. "kristna" toleranta mot ateisterna? Nej, var viss om, att de förakta dem. De predika, att de som ej bekänna deras lära, skola kastas i sjöar av brinnande svavel ock lida de mest fruktansvärda kval. Är detta tolerans? Och det ser inte bättre ut, än de ringakta dem, som ej tro på deras helvetesläror. Därtill kommer någon slags helig högfärd över att vara frälst, som ofta förekommer hos de religiösa och som ej förbättrar saken. (Hur kan man vara högfärdig över något sådant?)

Hyser man förakt till någon person, som ej har samma åskådning, som en själv, så är man ej tolerant. Alltså äro pingstvänner o. d. icke toleranta. Och varför skulle då vi vara toleranta mot dem. Då är det väl mycket naturligare att vi svara med samma mynt.

På detta sätt få vi fram, att vi ej ha någon skyldighet att vara toleranta mot de kristna. Men om vi än hade moralisk skyldighet till tolerans i detta fall så kan man fråga sig: "Kan man tala om tolerans i samband med kristendom?" Vi veta, att man kan sätta likhetstecken mellan dessa läror och fördummelselära. Skola vi då låta våra medmänniskor genomgå denna fördummelseprocess, dessa läror, som så ofta skaffar medlemmar åt degenerationens kår. Nej, vi måste motarbeta dem. Därtill kommer att fördummelseläran är ett effektivt vapen i det kapitalistiska samhällets hand.

Jag tycker, att det är barockt att kalla denna motarbetning av kristendomen för intolerans. Det är en välgärning mot våra medmänniskor.

Nej, låt oss i stället för att låta dessa rörelser florera utan motbugg gå till effektiv kamp mot dem. Låt ej ordet tolerans stå hindrande i vägen för nedgörandet av sådana humbugsinstitutioner som frälsningsarmén etc.

Det är en skamfläck på vår ära, att vi låta dessa det kapitalistiska samhällets måhända kraftigaste organ rycka bort män ur våra egna led, som så ofta är fallet.

Jöran Forsslund.

Religion och värde

av

Ivar Lundberg

Då jag ser på det stora nutida kaoset och de människor som nödgas framsläpa sin usla tillvaro under dessa krigs- och depressionsår förundrar det mig inte alls att sådana av krig och nöd hemsökta stackare låta sig medryckas av den stora reaktionära religionsvåg som brusar in över länderna. Ty de ha intet värde dessa människor. De äro undergivna och krypande djur som låta sina kroppar piskas av brutala kapitalister och sina själar söndersargas och marteras av hycklande och dårhusmässiga predikanter, vilka med sina svavelluktande bibelfraser rusa kring land och riken som rytande lejon, sökande frälsa så många själar som möjligt.

Men jag dömer varken predikanter eller systemet — den kristna religionen — under vilket dessa äro slavar o. lydiga tjänare. Jag dömer människorna, männen och kvinnorna, som lyssna till dessa fraser, låta sig medryckas av dessa underverks- o. dödshistorier, som tro på dessa lögner om fritänkare o. d. som serveras vid varje predikan. Dessa människor äro i mina ögon fullständigt värdelösa, emedan de genom en "frälsning" på några minuter förkasta sitt eget förnuft, sitt eget tänkande, sitt eget värde som människa och låta de övernaturliga religionslärorna enbart framstå såsom högsta värde.

Visserligen säger den danske filosofen Höffding i sin Religionsfilosofi att religionen är tron på värdenas — de sedliga — bestånd. Religionen bildar, enligt Höffding, på det andliga livets område en paralell till lagen om energiens bestånd på det naturvetenskapliga.

En religions värde avgöres i dennas ställning till moralen. Men den kristna religionen och moralen är en lönereligion och lönemoral. Denna lönemoral är denna religions stora stötesten, emedan denna lära om att vara god, ty då får man lön i himlen, fördärvat det personliga ansvaret hos människorna.

Ty religionens betydelse och värde måste ovillkorligen mätas efter dess förmåga att *utveckla personligheten.*

Personlighetsprincipen måste vara den måttstock efter vilken allting skall mätas — religion såväl som allt annat. Men de största personligheterna sökas förgäves inom kristendomens sfär. Ty kristendomen hämmar personlighetens växt genom sina undergivenhets- och bortom-detta-läror, därför har den intet värde för människan; den mänskliga personlighetsprincipen kräver dess övervinnande.

De stora personligheterna — även de religiösa — gingo alltid bort från kyrkan och fastställde religionsformer. Frans av Assisi, Mäster Ehart, Böme, Kierkegaard o. hundratals andra kristna, nöjde sig icke med kyrkan och kyrkans läror, de skapade sin egen religion och på denna reformerade kristendom lever den kristna kyrkan.

Läsarprästerna tala alltid om att tron på Gud och själens odödlighet utgör den kristna religionens eviga värde och att denna tro är det väsentligaste av allt i världen.

Så peka de på sina trosvittnen och sina martyrer hur de modigt gått i döden — som om döden vore något svårt för en människa som tror att hon skall leva evigt?

Men vi kunna peka på dem som lika modigt gingo i döden utan att tro på bibelns Gud och läror. Bruno, Vannini, Serveto, Lennstrand, Darwin, Häckel — jag skall bara nämna dessa.

Och vilka voro bevarare av livets värde eller trodde på livets värde mer än dessa män?

Livet har intet värde, säger den moderna pessimisten och hypokondern. Livet har intet värde, utan religion och Gud säger den kristne.

Löjliga stackare! Dumma hjorddjur! Som om människan, den levande, skulle kunna döma om livets värde?

Jag blir bitter då jag tänker på att efter varje ekonomisk reaktion komma de kristna asgamarna och söka rov. Och skörden är mogen. Statsmän, politiker, präster ha alltid drillat med människorna, och dessa ha låtit sig drillas: Att tänka själv var mödosamt, att bliva värdefull i sig själv var bara bortkastat arbete. Följa skocken gick så lätt, bräka med var så trevligt.

Bevara din själ för det nutida människoslöddret som kastar sitt människovärde och tror på gamla myter och barnsagor.

—oo—

Skåda på åkern ett veteax: det tomma håller sig upprätt; fylls det av gyllene korn, böjer det hjässan mot jorden. Så ock med människan: det tomma huvudet höjes stolt; det, som kunskap fyllt, sänker så blygsamt sig ned.

B. v. Beskow.

*

Vilket bottenlöst svalg är det icke mellan å ena sidan att icke begära och å andra sidan att begära men dock försöka.

H. Ibsen.

—oo—

Agitera för Moderjorden!

Arbetareklassen och de ekonomiska kriserna.

Allt sedan början av 1800-talet har det ständigt rått ebb o. flod inom samhällets ekonomiska liv. Väl var förhållandet så även tidigare, men först med den industriella revolutionen i början av förra århundradet gör sig en regelbunden kretsgång mellan högkonjuktur och kris gällande.

För arbetarklassen har krisen alltid varit ett spöke som fört med sig svält och nöd. Och alltid ha arbetarna stått lika försvarslösa. Kunna då inte arbetarna, som genom sina organisationer förskaffat sig såväl skydd som fördelar på andra områden, försöka neutralisera o. även omöjliggöra kriserna?

Troligen kunna de detta, om blott en fullgod teori om krisernas orsak kunde framställas, en teori, som utom att vara sann även hade förmånen att bli uppmärksammad och vinna gehör. Vi behöva nu inte tänka på den närvarande krisen, vars orsak närmast sammanfaller med något annat, än vad som skall behandlas i denna artikel.

Vi vilja här undersöka vad som under *normala* förhållanden *kan* vara krisens orsak och vad som i logisk följd därav bör kunna förhindra densamma.

Vad är då krisernas orsak? Oftast är man väl böjd för att framställa och bestämma problemen på grund av vad som är mest iögonfallande och vad som ligger närmast framför en, och då fabrikernas lagerbodar börja fyllas med osäljbara produkter o. arbetarna bli arbetslösa, vad är då naturligare än att man börjar tala om "överproduktion".

Men kan ett sjuårigt krig, som skakat hela världen och som tagit miljontals armar från deras produktiva sysselsättning och fört dem över till en rent förstörande eller i varje fall blott konsumerande tillvaro, antingen som aktiva deltagare i kriget eller som förstörande, eller genom tillverkning av krigsmateriel, eller som parasiter i form av utövare av verksamhet, som är ovidkommande för människor och samhälle, men som under tider av högkonjunktur giver rikligt av bröd åt däri verksamma människor? Eller kan den oerhörda mängd av mänskligt o. maskinellt arbete som går förlorat — en förstörelse, som är så mycket mera brottslig, som den ju även gör framställarna till medbrottslingar i denna parasiternas häxdans — kan detta, frågar man sig, vara orsaken till överproduktion?

Nej, krisernas orsak kan endast vara det motsatta, nämligen *överkonsumtion.*

Visserligen äro inte alla nationalekonomer ense därom o. kunna av lätt insedda skäl icke heller vara det, beroende av deras tällning till de olika samhällsuppfattningarna men lika väl för logikens lagar oss med nödvändighet till denna uppfattning. Att denna dess bättre snart övervunna krisen haft sin orsak i överkonsumtion, är uppenbart.

Men om så är förhållandet nu, huru kan det väl då vara annorlunda vid andra kriser, som gå ut över världen?

Jo, överkonsumtionen är *alla* ekonomiska krisers orsak. Och om vi betrakta de två samhällsgrupper vilka ekonomskt skiljas från varandra, så finna vi å ena sidan de idoga människorna — jordbrukarna, industriarbetarna, inom alla nyttiga industrier; anställda inom transport- och distributionsverksamhet., vetenskapsmän o. ingeniörer etc., en grupp som aldrig får konsumera fulla värdet av sin produktion. Å andra sidan finna vi samhällets drönare vilka endast anse sig ha till uppgift att leva upp vad som blir över av den andra sidans produktion. Mellan dessa grupper finna vi alla de olika variationerna, mellangrupperna. Men vi få icke föra endast de sysslolösa till den grupp som endast konsumerar mer än sitt produktionsresultat; en oerhörd del av arbetarna, organiserade tillsammans med de produktiva arbetarna och skyddade av dessa, äro också mer eller mindre direkt enbart konsumerande medlemmar i samsället.

Här skall icke klassificeras — det bör vara varje arbetares, som icke av kortsynt egoism förblindats, skyldighet att själv reflektera. Men den kortsynta egoismen är människornas ledare och därför är människosjälen alltid på drift efter det omedelbara, med påföljd, att samtliga samhällets innevånare oberoende av moral och samhällsuppfattningar sträva efter vad stunden kan giva, varför en ständig ström av energi går från det hårda, produktiva arbetets befolkningslager, till den grupp, som för en parasiterande och därav bekvämare tillvaro.

Under högkonjukturtider ökar alltid denna ström mycket hastigt i kapp med konjukturvågen, varav följer, att den produktiva befolkningshalvan blir allt mindre och följaktligen blir ävenså produktionsöverskottet mindre. När så befintliga besparingar förbrukats och de kvarvarande produktiva icke längre förmår uppehålla samhällsmaskineriet, ramlar det hela platt till marken. Då kommer krisen med arbetslöshet, svält o. tusende lidanden.

"Människorna ha blivit så fattiga, att de inte ens ha råd att arbeta." Hur paradoxal denna sats än är, giver den dock en definition av krisens psykologi, som är träffande, ty för att ha råd att arbeta i det borgerliga samhället fordras inte bara ett par villiga armar, det fordras även förefintligt produktionsöverskott från tidigare dagar, kapitaldeposition, som giver möjlighet till fortsatt produktiv verksamhet.

Men huru kan då krisen verkligen någon gång taga slut, när miljontals människor gå sysslolösa? Ja, det är frågan! Att krisen likväl tar slut, förbytes i högkonjuktur, börjar på nytt och åter slutar är ett faktum. Lyckligtvis är inte alla produktiva människor sysslolösa under en kristid, ty dels finns det alltid något eller några länder, varest krisen kommer senare eller upphör tidigare; ävenså ha vi jordbrukarna, som under högkontukturperioder själva tillgodogöra sig sitt produktionsöverskott genom köp av realkapital och betalning av skulder, varigenom jordbrukarnes ränteintäkter förminskas och återigen bilda realkapital för jordbrukets räkning. Dessa utöva under krisen en större produktivitet, samtidigt som samtliga produktiva människor såväl som de arbetslösa i allra största utsträckning inskränka sin konsumtion. Således sker återigen en förskjutning och det är endast tack vare den jordbrukande befolkningens trägna arbete och de fattigas svält, som samhället återläkes.

Vad kunna då arbetarna göra för att förhindra överkonsumtion och därav följande kriser?

Tusentals och åter tusentals arbetare få sin inkomst på arbete, varav de bliva till samhällets skada i lika hög grad som de sysslolösa dagdrivarna ur borgarklassen. Vi skola som sagt inte klassificera,

MAMMON.

Över nordpolns kalla yta,
på en jättestol han satt,
seende i tidens spegel,
leende sitt hemska skratt.

Och de feta anletsdragen,
stelnade i ständig skam —
tona fram igenom dagern,
med en stålblå köttig klang.

Mammon — djävulen som tände
hatets flammor, krigets ve,
livet slaktat för en penning,
— såg i tiden inget svek.

Alla tycktes honom dyrka,
efter slutad krämarbragd.
Han var tidens onda styrka
råhet var hans största makt

Men det våras — — — —!
Moderjordens blommor
knoppas
och i fager prakt slå ut.
Evigt nutid framåt hoppas.
Bröder, striden döende till
slut!

EDVIN PAULSSON.

utan vederbörande böra tänka på, att det visst inte är konsekvent att klandra utsugarna för krisernas uppkomst, så länge man själv är utsugare genom dem, såsom deras tjänsteande, deras lyxskapare och vid varje tillfälle omvärdar deras parasitliv. Men kanske är det fåfängt att uppdraga några riktlinjer, då de likväl komatt kastas omkull av den mänskliga allt för kortsynta egoismen. Dock, de som icke vidare önska kristiden åter böra, se till, att det de uträtta i sin dagliga gärning är till *hela mänsklighetens nytta,* se till att inga geschäftmakare leva på distribution av deras konsumtionsbehov, när de genom självhjälp bättre kunna betjänas, och borgarsamhällets möjlighet att skapa nöd och lidanden genom kriser skall då betydligt reduceras. Upphöra kunna kriserna endast i och med borgarsamhällets förintande.

Axel Ek.
Eksjö.

Aforismer.

I och med att vi strida för frihetens princip, förutsätter detta att vi icke heller äro slavar under denna princip.

*

Principfasta människor framföras ofta som efterföljansvärda exempel för oss vanliga döda. Och vi uppskatta dem till vad de äro värda. Men principryttare vill jag ej giva mycket för.

*

Personer, som ofta förklara sig vara principiella motståndare till skrivna lagar och förbud, äro ofta de första att själva vilja undertrycka andras intressen.

*

Det finns folk så sedligt att de letas efter allt osedligt för att få slå ned därpå, som asgamar på rov. Höjden av sedlig låghet.

*

"Du skall icke göra hor", säges till okunniga skolbarn. Men vad hor är, får barnen ej veta.

*

"Fattigdom och rikedom giv mig icke" — men jag vill ta allt jag behöver.

Freddy Rosengren.

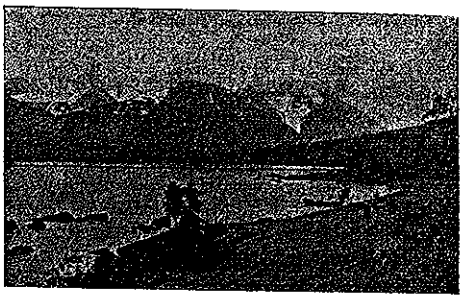

Vårmorgon vid Tårneträsk

av

STEN NORDFJELL

Tyst över fjällsjöns glittrande vågor,
glider så ljudlöst en farkost fram.
Medan i öster solguldets lågor
tänder en majeld mot fjällhöjdens kam.
Kojan därborta på ensliga näset,
skådar sin avbild vid skuggande strand.
Inne i viken med daggstänkta gräset
dåsiga änder simma i land.

Snart kastas solen sin glans över fjällen,
åter den kastas av speglande is.
Göktoner locka från skogklädda ställen,
lommarna skria vid morgonens bris.
Farkosten glider mot blommande stranden
änderna vakna och flyga sin kos,
Människostegen, de första i sanden,
trampa så hjärtlöst en spirande ros.

POLLY BAKER.

EN 1700-TALSBERÄTTELSE OM FRI KÄRLEK.

En ogift barnaföderska och hennes angrepp på dubbelmoralen.

Det är inte alltid den bok, vilken utövat mest inflytande på sin samtid, också är den som bäst lever i eftervärldens minne. Detta beror väl då oftast på att den så förträffligt företrätt sin egen tid och dess tendens så påverkat den att dess egen propagandas resultat gjort den överflödig. Det finns många exempel att bevisa denna sats med, men vi kunna i detta sammanhang nöja oss med ett.

På det allmänna åskådningssättet under 1700-talet o. i mycken hög grad bidragande till de idéer som inspirerade den stora revolutionens män utövade de frisinnade filosofernas, de s. k. encyklopedisternas skrifter det största inflytandet. Nästan alla de sociala, politiska, religiösa o. moraliska problem vi ännu brottas med o. som till största delen ännu äro olösta, kunna vi där finna behandlade och ofta i ordalag och tankegång så att de förefalla att vara minst hundra år före sin tid. Och åtminstone på ett ställe träffa vi på ett så vältaligt försvar för kärlekens frihet och ett så indignerat angrepp på dubbelmoralen att det i sin kärna kunnat vara skrivet den dag i dag är.

Det är en berättelse om *Polly Baker,* vilken födde och uppfostrade barn utan att vara gift. Man påträffar i Abbé Ragnalds "Filosofiska historia över Indien", ett digert verk i 4 volymer, som efter 1772 utkom i 20 upplagor och fastän då synnerligen uppmärksammad, nu är nästan glömd. Genom några litteraturhistrikers, bl. a. Yrjö Hirns, forskningar har det blivit klart att författaren till denna — och kanske flera — berättelser i Ragnals bok är den kanske störste och ädlaste av upplysningsfilosoferna, Denis Diderot.

Berättelsen utspelas i Nya Englands kolonier i Amerika, de puritanska staterna Massachusetts o. Connecticut, där alltid synnerligen stränga morallagar tillämpats och där enligt Diderot den illegala kärleken bestraffats t. o. m. med spöslitning. Fördomarna ha haft en starkare kraft än naturen, liksom det varit fallet överallt "där man förbundit moralidéer vid fysiska handlingar som i sig själva inte inneburit sådana". En gång har det dock hänt att förnuftets röst gjort sig gällande på bekostnad av sedeläran och det var då Polly Baker stod anklagad för att ha fött ett oäkta barn och då hon med sin vältalighet inte blott bevekte domarna att frikänna henne, utan även rörde dem så att en av dem gifte sig med henne. Det är framför allt hennes försvarstal som gör berättelsen intressant.

Hon är en fattig flicka, som ej haft råd att taga någon advokat att föra hennes talan. Därför måste hon själv inför domarna vädja till det förnuft, som ensamt har rätt att diktera lagen. Och hon vågar påstå att den lag, som förföljer henne, är både grym och orättvis. Hon har fyra gånger förut fått stått till svars för samma "förbrytelse". Men trots att lagen straffar henne inser hon att förnuftet frikänner henne. "Mitt samvete och mitt uppförande äro lika rena som den dag vilken lyser över oss; o. när jag undersöker min förbrytelse, finner jag den

endast i lagen". Hon säger vidare att det var hennes naiva tillit till en mans heder som kom henne att lyssna till kärlekens förespeglingar. "Jag födde ett barn åt honom, och därpå övergav han mig. Denne man är välbekant för eder ty han är domare liksom ni. Jag har räknat på att han i dag skulle infinna sig här för att få mitt straff förmildrat. Om han hade visat sig, hade jag ej sagt något. Men huru kunde jag nu underlåta att anklaga orättvisan i det öde, som bestämmer att den som ruinerat och förfört mig, efter att ha varit orsak till mitt fall, njuter av ära och makt och har säte i de domstolar som bestraffa min olycka med spöslitning och vanfrejd? Vem var den barbariska lagstiftare som ställde sig mellan könen för att gynna det starkare och förfölja det svagare; detta olyckliga kön, som med tusen faror och lidanden får betala sin lust; detta kön av vilket naturen avfordrar ett pris, vilket kunde väcka fasa hos den mest otyglade lidelse, för samma njutning som den så frikostigt bjuder åt Eder."

Polly Baker framhåller dock att hon inte, som så många andra, velat rädda sitt rykte genom att bedraga naturen.

Det är som man ser ett rent feministiskt angrepp på den härskande dubbelmoralen och en apologi för den fria kärleken, som rättfärdigas av moderskapet.

Denna lilla berättelse giver ett nytt bevis på Diderots förmåga att antecipera senare tiders uppfattningar och man möter också i hans brevväxling liknande idéer, uttryckta med ord som gått och gå igen i våra dagars diskussion om de olika könen o. deras sexuella liv.

Det "roliga" i historien — ty något sådant skall det ju vara — är att ogifta barnaföderskor i Massachusetts aldrig straffats med spöslitning. Och den anekdot på vilken Diderot byggt sin berättelse är en fri fantasi av ingen mindre än Benjamin Franklin, vilken som ung tidningsredaktör en gång i brist på textmaterial, "svarvat ihop" historien om den modiga och vältaliga barnaföderskan Polly Baker. Då Franklin själv berättade detta i ett sällskap där även Raynald, historiens nominelle författare, var närvarande, hade denne sinnesnärvaro nog att artigt replikera: "Väl, herr doktor, jag vill hellre relatera edra lögner än andra mäns sanningar".

I alla händelser, om lögn eller sanning, är dock berättelsen om Polly Baker ett typiskt bevis på 1700-talets filosofers frigjordhet i den så ömtaliga sexulla frågan.

Emil Agge.

.....

ANNONSERA i
MODERJORDEN!

Jag tillhör dem---

Jag tillhör dem som strida
för höga ideal,
Jag tillhör dem som lida
förtryckets alla kval.
Jag älskar hatets flamma
och upprorsmännens sång;
— att hata och förbanna
är skönast mången gång.

Jag tillhör dem som drömma
om allas lika rätt.
Men inte kan jag glömma
blott för en taburett.
Jag föddes till att hata
båd våld och tyranni.
Och kämpar mot de lata
— mot makt och despoti.

Jag tillhör dem som höja
upprorets fana högt.
Jag tillhör dem som röja
kulturens väg på nytt.
Jag älskar ej försoning,
ej nåd — ej bön — ej Gud.
Och ej en himmelsk boning
för några lumpna bud.

Jag älskar dem som strida
för höga ideal.
Jag älskar dem som lida
förtryckets alla kval.
Jag älskar allt som brinner
av längtan, hopp och strid.
Jag älskar den som finner
— i stridens hetta frid.

KNUT JENSIE.

Självständighet.

Nutidsmänniskorna äro i stort sett allt annnat än självständiga, allt annat än individualister. Det finns ju, och kommer alltid att finnas, personer som verkligen lyckats göra sig fria — och blivit fasta karaktärer, för vilka livet ter sig väsentligt annorlunda än för de tråkiga dussin- och vardagsmänniskorna. Men dessa människor utgöra blott en ringa del av mänskligheten. Individualisterna, de självständiga människorna ha odlat sin *egen* hjärna, utvecklat sin *egen* tankegång och sina egna anlag. De äro verkliga personligheter.

Hur ofta träffa vi en verklig personlighet? Högst sällan! Genomsnittsmänniskan i våra dagar som är genompyrd av auktoritetstro och saknar all självständighet i andligt avseende. Hon visar en förbluffande skicklighet i att efterapa andras egenskaper. Hon tänker inte sina egna tankar utan stjäl andras. Men det är högst sällan det inträffar här i livet, att flera människor tänka lika. Därav följer, att om en människa stjäl en annans tankegång, så blir denna ej lämpad efter hennes egen själ. Och då kan den ej heller bli sund, det är lika säkert som att två och två äro fyra. Och på vilken ståndpunkt stå vi, om våra tankar ej äro sunda? Vi stå då ej så högt som en mask i jorden, ty vi ha alla förutsättningar att kunna tänka klart och sunt, eller åtminstone till att skapa oss en sund tankegång, men masken är dåligt lottad i detta fall; han har ej dessa själsförmögenheter.

Om alla människor vore individualister, så skulle mycket, ja allt av den dåsighet, som nu är rådande, vara bortblåst. Ty denna dåsighet skapas av en slags auktoritetstro, en sorts förlitandekänsla o. till slut, det sorgligaste: pessimismen. En individualist förlitar sig ej på auktoriteter — endast på sig själv och sin egen tankegång. Och gör man så då kommer säkerligen den största delen av pessimismen att ersättas av någon livaktighetskänsla. Varje individ skulle då tänka: "Det är jag, som skall göra det! Det är jag som är en faktor i det hela!"

Men allt går i auktoritetstrons eller efterapningens tecken. Individens tankegång är för det mästa falsk, ja, man går så långt, att man efterapar auktoritetens klädesätt och de så att säga rent fenotypiska egenskaperna. (D. v. s. ansiktet kunna de väl knappast forma om, så att det blir identiskt med en auktoritets, om än deras högsta önskan vore så, vilket man ej alls bör betvivla att den är.) Jag vet ett karaktäristigt fall, som inträffat i England. Loyd George råkade en dag glömma att knäppa nedersta rockknappen. En engelsk dandy, eller som vi säga, genuin snobb, upptäckte genast fallet. Några timmar därefter var det modernt i London att ha nedersta rockknappen oknäppt.

Alla de vidrigt äckliga moder, som nu existera, äro just karaktäriserande för vår tids brist på individualism.

Många skilda slags rörelser i våra dagar sträva efter att stöpa individerna i samma former. Det är en härlig stab av slöa, oxliknande medlemmar som frambringas!

Det är väl inte meningen, att vi skola bliva slavar under vissa föreningsreglementen etc. Istället för att inympa något visst preparat i form av en eller annan åskådning, skola vi försöka påverka varje individ att utveckla det, som ligger djupast på botten i hans själ. Det är just detta, som han skall utsätta för ljusstrålar, så han får klarhet däri. Det är just sina egna instinkter, sitt eget medvetande, i så väl moraliskt som intellektuellt avseende, som man skall draga fram, och icke andras.

Självständighet i andligt avseende är en god karaktärsryggrad. Den som icke har en stark självständighetskänsla, han har heller ingen karaktär. Han är en lätt vilseledd person, som ej grundar sina handlingar på egna tankar utan endast gör vad andra befalla honom. Och sådana individer, har jorden redan en allt för stor procent av. Det finns ingen plats för dem i ett framtida, skönare och vackrare samhälle. Alltså, låt oss vara överens om: "Arbeta för dessa individers utvecklande"! *Jöran Forsslund.*

SOCIALA JORDFRÅGOR.

Sovjets experiment.

Medan socialdemokratien i länder sådana som Tyskland, utkämpat en långvarig Don Quichottisk kamp mot väderkvanarna för att försvara sina marxistiska teorier och slutligen måst via "bondeskyddsparagrafer" erkänna småbondens "oumbärlighet ur ekonomisk synpunkt", har det ryska folket under loppet av några få år genomgått samma onödiga process.

Ryssland har lämnat ett hiskligt bevis hur vanvettigt och fåfängligt det är att, även om man har en med oinskränkt stats- och militärmakt utrustad radikalsocialistisk regering till förfogande, förklara krig mot bondens privata egendom. Bolsjevikpartien vann det ryska folkets hjärta med den den vackra devisen: "Jord och Fred", och så störtades Kerenskiregeringen. De nya makthavarna utfärdade omedelbart ett dekret, det var den 8 november 1917, vari bestämdes bland annat:

1) Den privata jordegendomen avskaffas för alltid. Jord får varken säljas eller köpas, arrenderas eller förpantas eller på annat sätt tillägnas. All jord, stats- kron- och kabinettsjord, kloster- och kyrkogods, majorat, privatgods, kommunjord, bondejord o. s. v. beslagtages utan ersättning. — —

Den tredje sovjetkongressen, som ävhölls i mars 1918, utfärdade grundlagar för jordens socialisering och fastställde principerna i förut utfärdade dekret. Nu skulle alltså en sant troende marxist ha kunnat bita sig i näsan på att den kommunistiska egendoms- och förvaltningsprincipen var satt i aktion. Men det var ett kapitalt misstag. Jag tillåt mig redan ett år senare några försiktiga uttalanden om att Lenins agrarpolitik var alltför ytlig, och att man i Ryssland icke tagit hänsyn till de faktorer, man måste taga hänsyn till, när man sysslar med jordbruksproblem. Jag påpekade också, att man i Ryssland visade sig allt för överlägset högdragen, när man förklarade, att det kollektiva jordbruket skulle medföra det privata småbrukets undergång i de fall man gjort undantag för småbrukare och låtit dem behålla sin jord sedan dess har utvecklingen visat, att de privata bondejordbruken äro just den driftsform, som även för Ryssland är oumbärlig. Man hade redan i novemberdekretet låtit en glugg till denna utveckling stå öppen, i det man medgivit de dåvarande bönderna att behålla brukningsrätten, ehuru man samtidigt talade om "periodiska nya fördelningar". Dessa bestämmelser om de periodiska fördelningarna upphävdes i maj 1920 genom nya dekret. En annan bestämmelse att bondejorden inte var ärvtlig, har också avskaffats. Även den gamla ryska kommunismen (mir), som de ryssk marxisterna förr i tiden trodde skulle bereda direkt övergång till statskommunismen, har av bolsjevikerna fullständigt avskaffats. Redan före kriget började densammas upplösning genom de Stolypinska jordreformerna från år 1906 och 1910. De allra flesta jordlotterna, som tillhörde de kommunistiska byarna, hade redan före kriget stannat i enskild ägo, på grund av att man inte brytt sig om att företaga omlottning. Var och en, som försökt att sätta sig upp mot denna naturliga utveckling, hade retat bönderna emot sig, och därför ville bolsjevikerna akta sig, trots de benhårda teorierna. Det har heller inte lyckats bolsjevikerna att införa statsdrift å de stora gods, som bönderna lade beslag på under Kerenskirevolutionen. Men även de stora privatgods, som funnos kvar vid bolsjevikrevolutionen hava till allra största delen förvandlats till småbruk. En annan del skulle man till en tid försöka driva sovjetmässigt, d. v. s. med driftsråd, men på grund av att man saknade kunskaper nog till att upprätthålla denna driftsform, har den nu förfallit, och drivas nu storgodsen av de forna ledarna eller yrkestjänstemän efter statskapitalistiska grundsatser. Av någon kommunistisk-demokratisk driftsform finnes inte det minsta spår.

De ryska revolutionspolitikernas stora fel var, att de inte hade den rätta blicken för jordfrågans lösning. De voro för dogmatiska. De viste inte att jordbrukets utveckling följt helt motsatta linjer än industriens. Hade bolsjevikerna från början förstått detta, skulle många sorger och bekymmer ha sparats dem.

Redan omedelbart efter revolutionen började det ryska jordbrukets förfall. Genom de kommunistiska statsingripandena förlorade bönderna lusten till att odla spannmål, lin, sköta kreatur o. s. v. Så sjönk produktionen. År 1916 brukades i Ryssland 85,317, 990 desjatiner åker, men år 1921 endast 37,308,764 d. v. s. mindre än hälvten. Kreatursbesättningen reduceradés i samma proportion. Ko-stocken sjönk från 17 miljoner 1916 till 13,6 miljoner 1921. Svin-stocken från 13 miljoner till 6,6 miljoner under samma tid.

På allryska sovjetkonkressen i november 1919 klagade Lenin över att "bönderna vände sig med kapitalisterna mot bolsjevismen. Bönderna får inte behandlas med våld vilket kan uppväcka uppror."

Alltsedan dess hava bolsjevikerna fått pruta på sina statskommunistiska fordringar. I stället för leveranstvång pålades bönderna en naturalskatt och fingo behålla sina övriga produkter eller sälja dem. I den mån bönderna få större privata fri- och rättigheter stiger deras intresse för att producera, och så har även i Ryssland jordbruket börjat att utveckla sig därhän, att det bevisar att småbonden är oumbärlig för samhället ur ekonomisk synpunkt. Den ryska jordens nuvarande fördelning framgår av en rapport vid 8:e sovjetkongressen 1920. Enligt denns rapport fanns inom 24 storryska guvernement:

51 procent småbruk;
45,9 proc. medelstora jordbruk;
3 proc. över medelstora d:o;
0,1 proc. större jordbruk.

När man här i landet då och då får höra väldiga fraser om kommunistiskt storbruk, och man pekar på Ryssland, så är det med kunskap om ovannämnda statistik omöjligt att hålla sig för skratt eller beklaga den erbarmliga enfaldigheten. I stället för att förvandla småbrukarnes egendom till storbruk, då de ju enligt Karl Marx och kommunistiska manifestet voro dömda till undergång, håller man på att slå sönder de sista resterna av återstående storgods till småbruk. (Forts.)

Eugen Albán.

RÖDA NEJLIKAN.
ORGAN FÖR DALARNES MED OMNEJD DISTIKT AV S. U. P.

En ypperlig tillfällighetstidning som läses av alla, bara vi få intresserade som säljer den. Den trycks på fint glättat papper, priset är satt så lågt som till 25 öre, red. med 20 öre.

Våra bästa pennor medverka. Det är en garanti att tidningen kommer att bliva omtyckt. Rekvirera agitera och sprid den på alla platser i Sverige. Rekviras från J. A. BERGSTRÖM, PR. LUDVIKA

MODERJORDEN
ORGAN FÖR SOCIAL KUNSKAP OCH BEFRIELSE.

Expeditionens adress: Postfack 1, GRÄNGESBERG
Expeditör: ALBIN JANSSON.

Redaktör: Eugen Albán.
Adress: Fack 209, STOCKHOLM 2.
Telefon: Norr 25703.

LUDVIKA EXPRESS
STADSBUDSKONTOR
Inneh.: AND. ALBREKTSSON
Tel. 469.
Verkställer flyttningar. Utför alla slags godskörningar. Bubskickningar. Emballeringar. Packningar.

Arbetarboden
Ludvika
är där man gör de absolut billigaste inköpen
Hattar, Mössor. Arbetskläder, Damunderkläder, Reseffekter, Regnkappor och Korta varor
Perssons hus, Storgatan. Telefon 531

SOMMARENS LÄGSTA PRISER
å CYKLAR, BARNVAGNAR, CYKELDELAR jo. dyl. hos
ERIKSSON & OLSSON
Järn- & Bosättningsaffär
Riks. 107 Ludvika
Bästa och billigaste inköpskälla för basar- och tombolaanordnare.

ETT 20-ÅRSMINNE.

Carl August Schönqvist, den förste ungsocialistiske värnpliktsvägraren.

Religiösa krigstjänstvägrare har det funnits i årtusende. Bland de gamla judarna fanns det en religiös sekt Essenerna, som århundraden före vår tidräkning vägrade att gå i krig.

Bland de första kristna fanns det ock många som vägrade att gå i krig. Många av dessa modiga, konsekventa fredsmän blevo avrättade för sin vägran att deltaga i människoslaktningarna.

Under slutet av förra århundradet vägrade en del svenska religiösa unga män att deltaga i mordövningarna. De blevo alla dömda till fängelse eller straffarbete. Sedan dess har nästan årligen några svenska kristna värnpliktsvägrare dömts.

Sedan ett par år dömas de kristna värnpliktsvägrarna ej till fängelsestraff. Riksdagen har som bekant befriat dem från att deltaga i mordövningarna, de få i stället deltaga i civilt arbete för staten.

*

Som jag meddelade i marsnumret inlämnade en av Stockholms Norra Socialistiska Ungdomskl.:s medlemmar i februari 1903 en skrivelse till Stockholms rullförings område, vari han skrev att han ej kom att inställa sig vid något regemente.

Då Josef E. Andersson, så hette denne klubbist, ej kom till regementet, togs han av polisen en vecka efter inryckningen. Han fördes till en kasärn ute på Kungsholmen. Han vägrade att taga på sig uniformen, men tjänstvilligt manskap hjälpte honom på med den. Därefter dömdes han till 5 dagars arrest för det han ej infunnit sig vid regementet.

Då vi lyckats taga reda på till vilket regemente han förts, gick jag och en kamrat ut till kasärnen för att tala med den *häktade* kamraten. Till vår stora förvåning träffade vi honom på kasärngården. Han hade trott på officerarnas hotelser och lovat tjänstgöra som militärarbetare.

En annan Stockholmsklubbist, bageriarbetaren Carl Aug. Schönqvist sände ej någon skrivelse till militärmyndigheterna, tvärtom han inställde sig vid beväringsinskrivningen, blev undersökt av läkare o. inskriven som värnpliktig — mördarpliktig borde det heta. Beväringsboken förstörde han och för oss kamrater förklarade Schönqvist att han kom att vägra.

Den 1 maj skulle Schönqvist enligt ordern inställa sig vid Göta livgarde. Men den dagen deltog han i demonstrationen och bar klubbarnas nya demonstrationsfana på vilken det lästes i stora röda bokstäver: *Ned med militarismen!*

Och sedan fortsatte Schönqvist med sitt nyttiga arbete i bageriet.

Den 23 1903 maj kom polisen o. förde honom till Göta livgardes snuskiga förvaringsarrest.

Den 25 maj stod Schönqvist inför krigsrätten. Han förklarade där: "Det vore både dumt och uselt att ikläda sig bödelsdräkten. Det ligger mig nära om hjärtat att det skall vara fred mellan alla människor."

Han framhöll vidare att det ej var av religiösa motiv, som han vägrade deltaga i mordövningar.

Advokaten Sigurd Dahlbäck, som försvarade Schönqvist, framhöll med skärpa det ovärdiga i att ett civiliserat samhälle dömer en man vars övertygelse förbjuder honom att deltaga i människoslaktningar. Dahlbäck erinrade också om § 16 i regeringsformen: "konungen bör ingens samvete tvinga eller tvinga låta". Schönqvist borde därför befrias från straff.

Krigsrätten kunde ej dela adv. Dahlbäcks uppfattning. Schönqvist dömdes till en månad och åtta dagars fängelse.

Schönqvist har sedan liksom alla de ungsocialister som sedan vägrat militärtjänst dömts till mycket strängare straff. Och de flesta religiösa som tidigare vägrat hade även ådömts längre straff.

Schönqvist avtjänade sitt straff på Långholmen. Han var den förste *ungsocialist*, som tog in på detta statens pensionat. Hinke Bergegren satt inburad där 3 månader 1892, men ungsocialismen var ju då ett okänt begrepp.

Då vi en vacker julimorgon mötte Schönqvist på Långholmen fanns där varken polis eller militär. Schönqvist var alltså fri för det året.

1904 tog polisen ej Schönqvist. Men 1905 inburades han åter för sin fredsgärning och det året var det en ungsocialist till som vägrade. Därom skall jag berätta i nästa nummer.

Axel Holmström.

Är det klokt

att vid behov av sjukvårds- och gummivaror, där både hälsa och ekonomiska intressen stå på spel, hänvända sig till nybörjare inom branschen? Ett otal dylika affärer uppstå, för att lika hastigt försvinna, deras tillvaro är grundad på innehavet av en postbox och på annonsspalternas tillträde för alla.

Under en 20-årig verksamhet inom facket ha vi tillkämpat oss platsen som Skandinaviens förnämsta sjukvårds- och gummiaffär, vi garantera kvalitén hos våra varor och tillvarataga våra kunders intressen genom snabb expediering, diskret behandling och grundlig sakkunskap.

Varje tänkbar artikel inom branschen sändes vid order omgående till lägsta dagspris.

Förfrågningar besvaras beredvilligt.

A.-B. Nils Adamssons Sjukvårdsaffär,
Centralpalatset. Stockholm.

Livmodersprutor

Kr. 4, 6, 9, 10 av patentgummi. Dito av metall Kr. 12 och 14. *Sondar* Kr. 2:50, *Sköljpulver* 2:50 *Livmoderspeglar* Kr. 3, 4, 5, 10. *Urinbehållare* för båda kön. kr. 15.

Gummivaror

i högsta kvalitéer. Kr. 3, 4, 5, 6, 7, 8, dubbelkant. *Bräckband* alla slag. Illustrerad katalog gratis.

Sjukvårdsmagasinet "Perfekt"
Sveavägen 96. - Stockholm

Varje läsare av MODERJORDEN

bör kunna skaffa minst en ny prenumerant.

Kamrater!

Meddela oss adresser på vänner och bekanta till – vilka vi kunna sända – MODERJORDEN

UPTON SINCLAIRS
BÄSTA BOK
KUNG KOL

har nu utkommit i ny upplaga.

456 sidor. Pris häft. 6 kr. Inbunden 9 kr.
Finnes även i fyra delar à kr. 1:50 pr del.

"Det är en av de bästa böckerna i den moderna världslitteraturen." *Danska Socialdemokraten.*

"Den spännande, uppseendeväckande boken, som fått en särskild vårdad utstyrsel, får inte saknas i något hem. Boken bör även finnas i varje bibliotek. Den måste läsas — och läsas om igen — av alla, ty en sådan bok utkommer inte ens en gång vart årtionde.

När första upplagan av "Kung Kol" för några år sedan utkom slutsåldes den på ganska kort tid Boken har sedan varit mycket efterfrågad, det är glädjande att en ny upplaga utkommit till så billigt pris." *Värmlands Folkblad.*

Organisationer, studiecirklar och bokförsäljare erhålla 30 proc. rabatt. Fraktfritt då minst 3 ex. rekv. pr postförskott från

AXEL HOLMSTRÖMS FÖRLAG, Hagagatan 16 Stockholm

GRÄNGESBERGS TRYCKERI 1923